

HALDEN KOMMUNE
Postboks 150
1751 HALDEN

Deres ref.: 2017/103
Vår ref.: 17/1300-2
Saksbehandler: Kristina Therese Klæboe
Dato: 27.01.2017

Henvendelse vedrørende alkohollovens § 8-9, første ledd nr. 4 og 5 i forbindelse med avholdelse av landstreff for russ 2017

HelseDirektoratet viser til henvendelse av 13.1 2017 vedrørende tolkning av alkohollovens § 8-9 første ledd nummer 4 og 5.

Det fremgår innledningsvis at i Halden kommune arrangeres det hvert år et stort landstreff for russ på Fredriksten festning.

Øst politidistrikt har i år ikke videreført en praksis hvor det kan konsumeres medbragt alkoholholdig drikk med inntil 22 volumprosent inne på arrangement. Det antas at dette er tillatt på andre russetreff. Halden kommune vil forholde seg til Øst politidistrikts håndhevelse av forbudet mot å drikke på offentlig sted.

Arrangøren av arrangementet på Fredriksten festning har allerede solgt over 5000 billetter til arrangementet som skal avholdes 21.-23. april 2017. Arrangøren vurderer flytting av arrangementet til et annet sted med en mer liberal praksis.

Det fremgår videre at det ble avholdt et møte den 12.1.2017 mellom flere av de store arrangementskommunene på Østlandet, samt representanter for politidistriktene Øst, Oslo og Lillehammer i regi av KoRuS-Øst. Halden kommune skriver følgende:

«Halden kommune deltok i går den 12.01.17 på et møte mellom flere av de store arrangementskommunene på Østlandet, samt repr. for politidistriktene Øst, Oslo og Lillehammer. Møtet ble innkalt av og holdt i regi av HelseDirektoratets eget organ – KoRuS-Øst – hvor hovedtematikken nettopp var dette.

Det fremgår der at de to kommunene innenfor Politidistrikt Øst – Skedsmo for Hellerudsletta, og Halden for Fredriksten festning – vil forholde seg til politiets pålegg når de behandler søknad om

HelseDirektoratet

Avdeling levekår og helse

Kristina Therese Klæboe, tlf.: +4724163877

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

skjenkebevilling, mens det fra Lillehammer og Oslo ble opplyst at man fortsatt ville følge tidligere praksis. (Gjesdal kommune (Kongeparken) og Bø kommune var invitert, men kunne ikke møte).

Dette vil i praksis innebærer meget store ulikheter i praktiseringen av regelverket mellom kommunene innenfor og utenfor Øst politidistrikt, og arrangøren i Halden har uttrykt stor usikkerhet om rusen da vil komme til oss, og heller søke seg mot andre arrangementssteder der man fortsatt kan drikke medbrakt alkohol.

Samtlige møtende kommuner og politirepresentantene til stede var enige om at det snarest fra statlige myndigheter må gis sentrale retningslinjer om, og avklarende tolkninger av det gjeldende lovverk for slike arrangementer – slik at man får like rammevilkår, lik konkurranse, lik lovforståelse og lik overholdelse av gjeldende lovverk.

Ikke minst også at man får økt sikkerhet for rusen og mer kontrollert forbruk av alkohol i tråd med alkohollovens formål og bestemmelser på slike store arrangementer.»

Det anmodes om en snarlig rettleiding fra Helsedirektoratet, slik at man får like ytre rammevilkår for slike arrangementer fra og med denne våren og at disse spørsmål i mindre grad er åpne for lokalt skjønn etter lovverket.

Helsedirektoratets vurderinger

Alkohollovens utgangspunkt er at all servering av alkohol mot vederlag krever bevilling jf. alkohollovens §§ 1-4 og 4-1, mens servering av alkohol uten vederlag normalt er tillatt uten bevilling.

Enkelte typer lokaler, steder og sammenhenger krever som hovedregel bevilling for servering av alkohol selv om dette skjer uten vederlag. Det fremgår av alkoholloven § 8-9 første ledd nummer en til seks hvilke lokaler og steder som er omfattet:

1. i lokaler med tilliggelser hvor det drives serveringsvirksomhet, <https://min.rechtsdata.no/-/Dokument/gN19890602z2D27z2E361>
2. i lokaler som vanligvis er allment tilgjengelig for offentligheten,
3. i forsamlingslokaler eller andre felleslokaler,
4. på annet sted der offentlige møter, fester, utstillinger eller andre tilstelninger finner sted,
5. på gate, torg, vei, i park eller på annen offentlig plass,
6. på skip, fly, tog, buss eller annet innenriks transportmiddel for allmenheten.

Hovedregelen etter alkoholloven § 8-9 er at det er forbudt å drikke eller servere alkohol uten skjenkebevilling i den type lokaler og på de typer steder som er nevnt. Det presiseres at dette

gjelder selv om serveringen skjer uten noen form for vederlag. Forbudet rammer både den som serverer, den som drikker og den som er ansvarlig for stedet.

Det er alkoholloven § 8-9 første ledd nummer fire og fem som er aktuelle når det skal vurderes om avholdelse av et slikt arrangement krever skjenkebevilling og således er et bevillingspliktig arrangement.

Det følger av bestemmelsen første ledd nummer fire at det er forbudt å drikke eller servere alkohol uten bevilling selv om dette skjer uten vederlag på **«sted der offentlige møter, fester, utstillinger eller andre tilstelninger finner sted.»** Dette innebærer at dersom det skal arrangeres tilstelninger åpent for allmennheten, foreligger det bevillingsplikt uavhengig av stedets karakter. Helse- og omsorgsdepartementet påpeker at et russearrangement arrangert av en arrangør ikke kan betegnes som et sluttet lag i alkohollovens forstand, selv om det aktuelle området er avsperrert. Arrangementet er således åpent for allmennheten. Dette gjelder selv om det må kjøpes billett/betales for inngang.

Direktoratet vurderer at alle typer tilstelninger som er åpne for allmennheten, uavhengig av hvor disse finner sted, omfattes. Eksempel på slike tilstelninger er konserter, festivaler, åpne messer og tivoli.

Det følger av bestemmelsen første ledd nummer fem at det er forbudt å drikke eller servere alkohol uten bevilling selv om dette skjer uten vederlag på **«gate, torg, vei, i park eller på annen offentlig plass.»** Helse- og omsorgsdepartementet påpeker at Fredriksten festning er en offentlig plass. Direktoratet bemerker at bevillingsplikten og drikkeforbudet gjelder alle offentlige steder utendørs.

Helse- og omsorgsdepartementet understreker at formålet med bevillingsplikten og drikkeforbudet er at alkohol ikke skal brukes i rom som allmennheten ferdes i, uten at det er underlagt den kontroll som bevillingssystemet medfører.

Videre viser direktoratet til alkoholforskriften § 4-4 hvor det fremgår at *«Det må påses at gjestene ikke nyter medbrakt alkoholholdig drikk, eller medtar alkoholholdig drikk når de forlater skjenkestedet.»* Dette innebærer at det ikke kan konsumeres alkoholholdig drikk på et sted med skjenkebevilling eller inne på et område hvor det er gitt en skjenkebevilling, for eksempel for en enkelt bestemt anledning. Direktoratet påpeker at det er ingen adgang til å gi en dispensasjon fra forbudet om at det ikke kan nytes medbragt.

Helse- og omsorgsdepartementet har blitt delegert tolkningsansvaret for alkoholloven av Helse- og omsorgsdepartementet. Direktoratet har imidlertid ingen tilsynsmyndighet når det gjelder kommunenes håndhevelse av alkoholloven. Direktoratet har videre ingen styringsrett overfor landets kommuner.

Alkoholloven åpner for store variasjoner mellom kommunene. Prinsippet bak det kommunale bevillingssystemet er at hvert kommunestyre har en frihet til å avgjøre hva slags bevillingssystem det ønsker i sin kommune. Alkoholloven oppstiller visse vilkår som må være

oppfylt for at bevilling skal kunne gis. Når disse vilkårene er oppfylt, er det opp til kommunen, på fritt skjønn, å bestemme om bevilling skal gis. Den enkelte kommune kan velge å ikke innvilge en søknad om skjenkebevilling.

Kommunens selvråderett innebærer imidlertid ingen adgang til å vurdere at bevillingspliktige arrangementer ikke må inneha bevillinger. Kommune kan ikke gi dispensasjon fra øvrige bestemmelser som for eksempel forbudet mot å konsumere medbragt alkoholholdig drikk.

Avslutningsvis understreker Helsedirektoratet at det er politiet, ikke bevillingsmyndigheten, som skal drive kontroll med og gripe inn overfor bevillingsløs skjenking jf. alkoholloven § 1-8 a.

Vennlig hilsen

Øyvind Giæver e.f.
avdelingsdirektør

Kristina Therese Klæboe
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Helse- og omsorgsdepartementet; Politidirektoratet